

วารสารสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
Journal of Social Religion and Culture

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2564
Vol. 2 No. 2 July - December 2021

วัตถุประสงค์

1. เพื่อการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานวิชาการด้านสังคมศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม และสหวิทยาการด้านการศึกษาของนักวิจัย นักวิชาการ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป
2. เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการของนักวิจัยและวิชาการด้านสังคมศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม และสหวิทยาการด้านการศึกษา
3. เพื่อนำเสนอองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนามนุษย์ตามวิถีของการศึกษาเชิงพุทธศาสนา และสหวิทยาการด้านสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

เจ้าของ มูลนิธิอานันทมหิดล เพื่อการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เลขที่ 33 แขวงศาลาธรรมสพน์ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10170 โทร. 089 783 2122

พิมพ์ที่ จี คลาส (G CLASS) เลขที่ 26/19 ศาลาया พุทธมณฑล นครปฐม 73170
โทร 028892223 โทรสาร 028893204 อีเมล g_class@hotmail.com

ต้นฉบับที่ตีพิมพ์ในวารสารเล่มนี้ ได้รับการตรวจสอบมาตรฐานทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะสาขาวิชา การตีพิมพ์ซ้ำต้องได้รับอนุญาตจากกองบรรณาธิการเป็นลายลักษณ์อักษรเท่านั้น

ที่ปรึกษา

พระมหามหาวินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร.	พระมหาสุเทพ สุปัญโญ, ผศ.ดร.
รศ.ดร.สมชัย ศรีนอก	รศ.ดร. สมศักดิ์ บุญปุ
ผศ.ดร.ทิพมาศ เสวตวรโชติ	ดร.บุญเรือน เทียรทอง
ดร.สุภาพร ศรีเรืองสกุล	ดร.สุธาสนี แสงมุกดา

บรรณาธิการ

พระมหาสามารถ ฐานิสโร

รองบรรณาธิการ

พระสุวรรณ สุเมธปัญโญ

กองบรรณาธิการ

พระมหามหาวินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร.	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระครูปลัดกวีวัฒน์, ดร.	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.ชาตรี ชุมเสน	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
นาวาเอก ดร.นพดล บงกชกาญจน์	กรมยุทธศึกษาทหารเรือ กองทัพเรือ
พ.ต.ท. หลิง ดร. ปิยะนุช ศรีสรานุกรม	โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
ดร.เกรียงไกร พินยารัก	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ดร.ละอองดาว เตชะวิญญูธรรม	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ดร.วรรณภา พ่วงพร้อม	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ฝ่ายประสานงานและจัดการ

พระปรัชญา จิตธมโม	พระชัยสิทธิ์ อคฺควณโณ
นางสาวณทิพรดา ไชยศิลป์	

กองบรรณาธิการ ประจำปีที่ 2 ปีที่ 2

พระมหามหาวินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร.	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระสุขุม สุขวฑฒโก, ผศ.	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระครูปลัดกวีวัฒน์, ดร	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
รศ.ดร.สมชัย ศรีนอก	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.ทิพมาศ เสวตวรโชติ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช
ดร.ประเวช วัฒนาแก้ว	คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.พูนศักดิ์ กมล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ
ดร.บัวบุษรา อัครศรีดิพงษ์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช
ดร.วรรณภา พ่วงพร้อม	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
ดร.ศรุตานนท์ ชอบประดิษฐ์	วิทยาลัยทองสุข
ดร.ศุภิสรา บัวงาม	นักวิชาการ ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา
ดร.สมเจต หลวงกัน	นักวิชาการ ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา

บทบรรณาธิการ

บทความวิชาการและบทความวิจัยในวารสารสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม-ธันวาคม 2564 โดยสังเขปในเบื้องต้น วารสารฉบับนี้มีเนื้อหาและประเด็นที่ค่อนข้างหลากหลาย แต่ก็อยู่ในกลุ่มเนื้อหาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความเหล่านี้มีความหลากหลายส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะระดับของกลุ่มบทความที่มาจากกลุ่มบุคคลทั้งภายในและภายนอก อย่างไรก็ตาม บทความทุกบทความยังคงไว้ซึ่งคุณภาพที่ผ่านการพิจารณาถ้อยแถลงจากผู้ทรงคุณวุฒิตรวจประเมินคุณภาพ บทความทุกบทความกองบรรณาธิการให้ความสำคัญในแง่เป็นบทความที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับสาขาวิชาทางการศึกษาเป็นหลักตามวัตถุประสงค์ของวารสาร ตลอดระยะเวลาที่วารสารดำเนินการนี้มีบทความที่หลากหลายส่งเข้ามาเพื่อขอตีพิมพ์ กองบรรณาธิการได้คัดเลือกคุณภาพเป็นการเบื้องต้นก่อนแล้วจึงทำการตอบรับเพื่อส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาถ้อยแถลงตามระบบต่อไป จากบทความที่ส่งมามากมายพบว่า การพิจารณาคัดเลือกเป็นไปอย่างเข้มข้น ทั้งนี้ บทความที่ได้รับ การคัดเลือกจึงเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินคุณภาพวารสารของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย Thai Journal citation index Centre (TCI)

กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า บทความวิจัยบทความวิชาการ และบทความวิจารณ์หนังสือที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์ความรู้ทางการศึกษาให้เป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยและประเทศชาติต่อไป โดยบทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความวิจารณ์หนังสือประจำฉบับนี้มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังต่อไปนี้

บทความวิชาการเรื่อง “พระพุทโธษาจารย์กับผลงานที่ฝากไว้ในพระพุทธศาสนา” โดย มณีสวี ศรีนนท์ สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล และพระมหามหาวินทร์ ปุริสุตโตมฺหิณฺโญ วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ผลงานบทความวิชาการเรื่องนี้มุ่งนำเสนอว่า “พระพุทโธษาจารย์เป็นผู้มีชีวิตอยู่ในพุทธศตวรรษที่ 10 โดยในคัมภีร์มหาเวทศกล่าวไว้ว่า ท่านเป็นคนอินเดียภาคเหนือ เกิด ณ หมู่บ้านโฆสคาม ผลงานที่สำคัญของท่านนั้นสำหรับทางเมืองไทยที่เป็นที่ยอมรับว่าเป็นเมืองแห่งพระพุทธศาสนาก็ได้มีการศึกษาค้นคว้ากันแพร่หลาย อนึ่ง พระพุทโธษาจารย์ได้แต่งผลงานทางวิชาการไว้จำนวน 16 คัมภีร์หลักๆ ด้วยกัน เช่น คัมภีร์ธัมมปทัฏฐกถา ซึ่งแต่งขึ้นตามคำอาราธนาของพระกุมารกัสสปะ เป็นต้น ดังนั้น พระพุทโธษาจารย์จึงเป็นพระอรหันตสาวกที่มีชื่อเสียงที่สุดและได้แปลคัมภีร์สำคัญทางพุทธศาสนาในลังกาไว้เป็นจำนวนมาก”

บทความวิชาการเรื่อง “ปรากฏการณ์วิทยาในการคิดวิเคราะห์ด้วยวิธีการแบบเปิดของนักเรียนตามการประเมินการเรียนรู้คณิตศาสตร์ในศตวรรษที่ 21” โดย ศรุตานนท์ ขอบประดิษฐ์ วิทยาลัยทองสุข ผลงานบทความวิชาการเรื่องนี้มุ่งนำเสนอว่า “ปรากฏการณ์วิทยาในการคิดวิเคราะห์ด้วยวิธีการแบบเปิดของนักเรียนตามการประเมินการเรียนรู้คณิตศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งทั้งขั้นตอนทั้ง 4 ของวิธีการแบบเปิด (Open Approach) ในชั้นเรียนคณิตศาสตร์ โดยมีลักษณะเป็นปรากฏการณ์วิทยาแนวอรรถวิสัย กล่าวถึง เป็นความคิดที่เกิดขึ้นอย่างอิสระในเรื่องที่ต้องการศึกษาหลักสำคัญของแนวคิดนี้ คือ มุ่งพรรณนาความหมายที่สร้างขึ้นมาจากจิตสำนึกผู้ศึกษาตาม แนวคิดนี้ต้องไม่มีอคติ และไม่มีความเห็นเอียงในสิ่งที่ศึกษา โดยขจัดความคิดเห็นของตนออกจากสิ่งที่ตนเองกำลังศึกษา (bracketing) เน้นที่จุดมุ่งหมาย (intentionality) และสาระสำคัญ (essences) ของการรับรู้ของบุคคลมีความเชื่อว่ามนุษย์จะเข้าใจในสิ่งที่ประสบได้ด้วยการรับรู้ โดยสรุปจากการ

เชื่อมโยงความคิดทางคณิตศาสตร์สำหรับขั้นตอนนี้จะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงผลงานเดี่ยวหรือผลงานกลุ่มบนกระดานดำหน้าชั้นเรียนเพื่อให้นักเรียนร่วมชั้นเรียนได้มองเห็น ยิ่งไปกว่านั้นหากเป็นไปได้ ครูควรที่จะแสดงผลงานทั้งหมดของนักเรียน แม้ว่าอาจจะมีความที่แนวคิดคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกัน ผลงานที่ยังไม่สมบูรณ์ หรือผลงานที่มีข้อผิดพลาด ทั้งนี้ครูควรที่จะแสดงออกต่อผลงานหรือแนวคิดของนักเรียนในทางบวกแล้วจึงค่อยๆ ปรับแนวคิดที่ไม่ถูกต้องจากการแลกเปลี่ยนและเสนอแนะจากเพื่อนนักเรียนร่วมชั้นเรียน”

บทความวิชาการเรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์อุดมคติจักรพรรดิราชในตำนานจามเทวีวงศ์” โดย ปวีร์ โชติพงษ์วิวัฒน์ นักวิชาการศูนย์วิจัยธรรมศึกษา ผลงานบทความวิชาการเรื่องนี้มุ่งนำเสนอว่า “ตำนานจามเทวีวงศ์ยอมรับสิทธิในการปกครองบ้านเมืองของสตรี เพราะความปรารถนาที่จะช่วยให้มนุษย์ในสังคมได้เข้าถึงภาวะหลุดพ้นไม่ถูกจำกัดด้วยเพศบุรุษหรือสตรี เพราะปัญญาที่จะช่วยให้มนุษย์ในสังคมได้เข้าถึงภาวะหลุดพ้นของสตรีเท่าเทียมกับบุรุษ ดังนั้น ความศรัทธาของมนุษย์ที่มีต่อผู้ปกครองจึงเป็นเรื่องสำคัญ ส่วนเงื่อนไขของวิถีปฏิบัติต่อมนุษย์ในสังคมของผู้ปกครอง คือ กำลังใจในการโน้มน้าวมนุษย์ให้หันมาปฏิบัติตามหลักพุทธธรรม เพราะกำลังในการโน้มน้าวใจมนุษย์ให้หันมาปฏิบัติตามหลักพุทธธรรมของสตรีไม่ด้อยกว่าบุรุษ ดังนั้น แม้มีแสนยานุภาพรุนแรง แต่ผู้ปกครองไม่จำเป็นต้องใช้แสนยานุภาพ”

บทความวิชาการเรื่อง “ชาวพุทธในศตวรรษที่ 21” โดย พูนศักดิ์ กมล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ ผลงานบทความวิชาการเรื่องนี้มุ่งนำเสนอว่า “การพัฒนาชุมชนชาวพุทธในศตวรรษที่ 21 กล่าวถึงคนในชุมชนมีความเข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามากขึ้น มองดูว่าคนในชุมชนมีความตั้งใจในการพัฒนาตนเองและพัฒนาชุมชน กลุ่มชาวพุทธในศตวรรษที่ 21 นี้มีความสามัคคีกันมากจากการเกิดข้อขัดแย้งหรือปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดกับพุทธศาสนิกชน และคณะสงฆ์เองชุมชนจึงให้ความร่วมมือและร่วมกันสร้างเครื่องมือในการป้องกันตนเองจากภัยต่างๆ ที่ปรากฏในรูปแบบต่างและพร้อมกับสร้างชุมชนชาวพุทธในศตวรรษที่ 21 ให้เข้มแข็งอย่างมีประสิทธิภาพด้วยกระบวนการแบบสายกลาง และการมองแบบรอบด้าน ดังนั้นสามารถสร้างและพัฒนาคนในชุมชน และพัฒนาสังคมให้อยู่ในหลักของการประกอบตนตามหลักศีลธรรมที่เป็นหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี ดังนั้น คนในชุมชนจึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาและสร้างความเข้าใจในด้านพระพุทธศาสนาให้มาก”

บทความวิชาการเรื่อง “วิเคราะห์การตั้งครุฑของนางปาริชาติในสุวรรณสามชาดก” โดย หยกสุริยะ อัครศรุตพิงค์ นักวิชาการศูนย์วิจัยธรรมศึกษา ผลงานบทความวิชาการเรื่องนี้มุ่งนำเสนอว่า “ปัญหาเกี่ยวกับความน่าจะเป็นในการตั้งครุฑของนางปาริชาติมารดาของสุวรรณสามกุมารด้วยวิธีการใช้มือลูบท้องโดยทุกลดาบสผู้เป็นสามีจนเกิดตั้งครุฑขึ้นตามทฤษฎีนั้นว่า มีความน่าจะเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด จากการศึกษาพบว่า เมื่อพิจารณาจากกรอบของโยนิ 4 หรือการกำเนิด 4 ประเภท กรณีนี้ไม่จัดอยู่ใน 3 ประเภทแรก คือ การเกิดในไข่, การเกิดในครรภ์ และการเกิดในเถาโคลหรือที่ขึ้นแฉะ แต่มีความน่าจะเป็นว่าเกิดขึ้นได้ในประเภทสุดท้าย คือ กำเนิดโอปปาติกะ หรือการเกิดผุดขึ้น โดยมีข้อสนับสนุนสองประการ คือ ประการแรก ความเป็นพระโพธิสัตว์ของสุวรรณสามกุมาร และหลักฐานที่ปรากฏในคัมภีร์ปฐมสมันตปาสาทิกาที่กล่าวถึงสาเหตุที่สตรีสามารถตั้งครุฑได้ 7 ประการ และคัมภีร์มิลินทปัญหาที่อธิบายถึงลักษณะอัชฌาจาร คือ การมีเพศสัมพันธ์กันระหว่างชายกับหญิงว่ามีลักษณะกิริยาอาการแตกต่างกันไป”

บทความวิชาการเรื่อง เรื่อง “ปรัชญาแนวคิดและทฤษฎีของนักปรัชญาในเรื่องจริยธรรมทางการเมือง” โดย พระณัฐพนธ์ กิตติปญโญ (ใจดี), พระมหานรินทร์ สุรปญโญ (เอมพันธ์) และ พูนศักดิ์ กมลมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ ผลงานบทความวิชาการเรื่องนี้มุ่งนำเสนอว่า “จริยธรรมคือคุณธรรมภายในจิตใจ เป็นคุณสมบัติอันดีงามที่ไม่เป็นโทษ เกิดจากความรู้ คุณธรรมสติปัญญา ถ้าบุคคลที่รู้และเข้าใจถึงธรรมชาติของความจริง ๆ เขาก็จะไม่กระทำความชั่วหรือความผิด เพราะว่าธรรมชาติของมนุษย์นั้นไม่มีใครที่ตั้งใจอยากทำความชั่วหรือกระทำความผิด จริยธรรมนั้นเริ่มต้นในสมัยกรีกยุคต้น คนที่จะเป็นผู้นำจำเป็นจะต้องยึดหลักของคุณความดีและมีจริยธรรมเป็นหลักสำคัญในการปกครอง ส่วนการปกครองในยุคใหม่นั้น ผู้นำไม่สนใจเรื่องของจริยธรรม และไม่จำเป็นต้องเป็นคนดี แต่ผู้นำที่ดีต้องเป็นผู้นำที่น่ายำเกรงมากกว่าผู้นำซึ่งเป็นที่รัก เพราะฉะนั้น ผู้นำจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการปกครอง ดังที่ผู้รู้ท่านกล่าวไว้ว่า ผู้นำก็คือศิลปินปฏิบัติงานด้วยความสลับซับซ้อน เครื่องมือและอุปกรณ์ของเขาก็คือประชาชน”

พระมหาสามารถ จานิสฺสโร

บรรณาธิการ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
1 พระพุทธโฆษาจารย์กับผลงานที่ฝากไว้ในพระพุทธศาสนา Phrabuddhaghosacara and His Masterpieces in Buddhism. มนัสวี ศรีนนท์ และพระมหามหาวินทร์ ปุริสุตตโม	1
2 ปรากฏการณ์วิทยาในการคิดวิเคราะห์ด้วยวิธีการแบบเปิดของนักเรียน ตามการประเมินการเรียนรู้คณิตศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 Phenomenology Critical Thinking with Open Approach of Students According to the Assessment of Learning Mathematics in the 21 st Century. ศุภตานนท์ ชอบประดิษฐ์	10
3 ศึกษาวิเคราะห์อุดมคติจักรพรรดิราชในตำนานจามเทวีวงศ์ Analytical Study of Chakrapadiraaja Concept in Chammadevi Legend. ปวรศร์ โชติพงษ์วิวัฒน์	23
4 ชาวพุทธในศตวรรษที่ 21 Buddhists in the 21st century. พูนศักดิ์ กมล	33
5 วิเคราะห์การตั้งครรภ์ของนางปาริกาในสุวรรณสามชาดก The Analysis of Parika's Pregnancy in Suwannasamajataka. หยกสุริยะ อัครศรุตติพงษ์	42
6 ปรัชญาแนวคิดและทฤษฎีของนักปรัชญาในเรื่องจริยธรรมทางการเมือง Concepts and theories of philosophers on political ethics. พระณัฐพนธ์ กิตติปัญญา (ใจดี), พระมหานรินทร์ สุรปัญญา (เอมพันธ์) และ พูนศักดิ์ กมล	51
จริยธรรมการตีพิมพ์บทความ	62
หลักเกณฑ์สำหรับการนิพนธ์	64